

een enkel hoofdstukje, het onderzoek van bloed, de indeeling gegeven: 1. Samenstelling, nemen van het bloed. 2. Chemisch onderzoek, 3. Morphologisch onderzoek. 4. Serologisch onderzoek (typhus, kanker, lues, allergie). 5. Onderzoek op tuberculose. 6. Spectrometrisch onderzoek. 7. Waterstofionenconcentratie. Wat deze laatste betreft, acht de schrijver de colorimetrische werkwijze te onnauwkeurig, terwijl voor klinisch onderzoek deze toch in het algemeen wel bruikbaar kan worden geacht. Doch dit is slechts een kleinigheid. Zooals de lezer uit het medegedeelde kan opmaken, tracht het boekje zeer veel te geven in klein bestek en er zijn dan ook die bezwaren aan verbonden, die in het algemeen aan dergelijke werkjes verbonden zijn, bijv. het gevaar van te machinale toepassing der korte weinig toegelichte voorschriften, waardoor gemakkelijk fouten worden gemaakt. Maar het boekje heeft ook veel goeds en kan ongetwijfeld velen zeer goede diensten bewijzen.

RINGER.

Prof. Dr. W. FRIEBOES, *Lehrbuch der Haut- und Geschlechtskrankheiten*. Leipzig, F. C. W. VOGEL. Prijs 30 M., gebonden 32.50 M.

Dit leerboek werd geschreven in aansluiting aan de juist voltooide *Atlas der Haut- und Geschlechtskrankheiten* van denzelfden schrijver en werd tegelijk met de afleveringen van den atlas door mij reeds gerefereerd. Thans is het als afzonderlijk boek verkrijgbaar gesteld. Hierin vindt men kort en overzichtelijk samengevat wat voor den medicus practicus van belang is, zonder dat deze zich met diepgaande theorieën behoeft te vermoeien. De duidelijke beschrijving en de nuttige wenken maken dit werk als leerboek zeker aanbevelenswaardig.

D. E. COHEN.

Dr. ADOLF BASLER, prof. der Physiologie und Direktor des physiologischen Institutes Canton. *Das Gehen, und seine Veränderung durch verschiedene Umstände, auf Grund experimenteller Untersuchungen*. 114 Abb. Sun Yatsen Universität, Canton 1929. 271 bldz.

Dit is in verschillende opzichten een ietwat eigenaardig boekje, dat uit China tot ons komt. Het is zeer royaal uitgevoerd met vele witte bladzijden en wijden druk. Maar ik ben er niet achter kunnen komen, voor wie het feitelijk bestemd is. De bewerking tot in de kleinste details hier en daar, is in tegenspraak met de motiveering op bldz. 79, van het weglaten der mathematisch verkregen gegevens van FISCHER, waarvan BASLER verklaart, dat zij op de hoogste trap van volkomenheid staan, maar dat zij voor de artsen en sportleeraren beter vervangen kunnen worden door eenvoudige voorstellingen, al zien die er ook wat populair uit. Daarmede is niet in overeenstemming: de beschrijving tot in kleine onderdeelen van door BASLER geconstrueerde toestellen, ter bestudeering van verschillende punten van het gangproces, die weer aan een wetenschappelijke publicatie doet denken. En ingewikkelde toestellen

construeert hij! Als toppunt trof mij de snaardynamometer, met tien snaren, waarvan de hoogte van den toon den druk moet aangeven op verschillende punten van den voetzool („ich bezeichne das als wirksame Sohlenfläche" bldz. 6) bij het staan uitgeoefend. TIMMER deed dat eenvoudiger met papiertjes en gewichtjes. Maar de trillingen kunnen ook nog gefotografeerd worden.

In het begin dreigt het gevaar, dat BASLER het *gaan* teveel als een statisch vraagstuk opvat en behandelt, later wordt dat minder, maar er geheel aan ontkomen doet BASLER naar mijnne meening niet. Ik ken vele studiën op dit gebied, die mij, wat dit punt betreft, veel beter bevallen. En aan deze fout zal ook wel toe te schrijven zijn de uitlating op blz. 6: De teenen spelen bij de voortbeweging geen rol. Later krijgen zij toch nog wel een opdracht.

Stellig onjuist moet ik zijn opvatting van den teenenstand noemen, waarbij hij den voet als een tweearmigen hefboom opvat met draaipunt in het enkelgewricht, een draaipunt, dat zelf beweegt en waaromheen geen draaiing behoeft plaats te vinden! (Teenenstand met gefixeerd enkelgewricht).

En ten slotte: veel nieuws heb ik in deze, ik zou bijna willen zeggen langdradige, studie niet kunnen vinden. De schrijver zelf erkent dit ook b.v. op blz. 58, 102, enz. En zelfs het feit, dat zijn studies aan Chineesch materiaal zijn uitgevoerd, levert weinig, om niet te zeggen geen nieuwe gezichtspunten op.

J. H. O. REIJS.

J. N. I. SMULDERS, *Periodieke onthouding in het huwelijk, methode* OGINO-KNAUS. N. V. DEKKER en VAN DE VEGT en J. W. VAN LEEUWEN, Nijmegen—Utrecht, 1930. Prijs f 1.50.

De Japansche gynaecoloog OGINO heeft in het begin van 1930 in het *Zentralblatt für Gynäkologie* (No. 8) een artikel geschreven, waarin hij, op grond van gegevens, verschaft door buikoperaties, uitrekent dat men bij de vrouw den „ovulatie" termijn kan bepalen, wanneer men dezen niet in verband brengt met de laatste menstruatie, die aan de ovulatie voorafging, maar met de menstruatie, die op de ovulatie volgt. Het denkbeeld is nieuw, logisch en in allerlei opzicht veelbelovend. Maar het aantal waarnemingen waarop de berekening van den ovulatietermijn berust, is vooralsnog wat klein—81 in aantal en het is de vraag in hoeverre voor onze West-Europeesche vrouwen de gevolgtrekkingen van OGINO zullen blijken juist te zijn. In verband met den ovulatietermijn berekent OGINO den „conceptie"-termijn, die grootendeels met den eersten overeenkomt, maar ruimer moet worden genomen. Kent men dezen, d. w. z. den tijd gedurende welken een cohabitatie de meeste kans heeft om tot bevruchting te leiden, dan zal bijslaap gedurende dien tijd, als zij vroeger niet werd toegepast, zwangerschap kunnen bevorderen en, omgekeerd, onthouding gedurende dien tijd zwangerschap kunnen voorkomen. Voor dr. SMULDERS is met OGINO's opstel de zaak uitgemaakt, „het bevruchtingsvraagstuk in schitterend licht gezet en opge-